

(Aktai, priimti remiantis Europos Sąjungos sutarties V antraštine dalimi)

## TARYBOS BENDROJI POZICIJA 2005/329/BUSP

2005 m. balandžio 25 d.

### dėl Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo Šalių 2005 m. peržiūros konferencijos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 15 straipsnį,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga ir toliau pripažįsta, kad Sutartis dėl branduolinio ginklo neplatavimo (NPS) yra pasaulinio branduolinio ginklo neplatavimo režimo kertinis akmuo, svarbiausias dalykas siekiant branduolinio nusiginklavimo pagal NPS VI straipsnį bei svarbus veiksnys toliau plėtojant branduolinės energijos naudojimą taikiais tikslais.
- (2) 2003 m. lapkričio 17 d. Taryba priėmė Tarybos bendrąją poziciją 2003/805/BUSP dėl visuotinio prisijungimo prie daugiašalių susitarimų masinio naikinimo ginklų ir jų pristatymo priemonių neplatavimo srityje bei jų sustiprinimo<sup>(1)</sup>. 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė Kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją.
- (3) Jungtinių Tautų Saugumo Taryba vieningai priėmė Rezoliuciją Nr. 1540 (2004), kurioje teigiama, kad masinio naikinimo ginklų ir jų pristatymo priemonių platinimas kelia grėsmę tarptautinei taikai ir saugumui.
- (4) Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo Šalių 1995 m. peržiūros ir pratęsimo konferencijoje buvo priimti sprendimai dėl Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo ir nusiginklavimo principų ir tikslų, šios Sutarties peržiūros proceso gerinimo ir rezoliucijos dėl Artimųjų Rytų.
- (5) 2000 m. balandžio 13 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2000/297/BUSP dėl Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo Šalių 2000 m. peržiūros konferencijos<sup>(2)</sup>.
- (6) 2000 m. NPS peržiūros konferencija priėmė baigiamąjį dokumentą.
- (7) Buvo surengti trys 2005 m. NPS peržiūros konferencijos parengiamojo komiteto posėdžiai: 2002 m. balandžio 8–19 d. Niujorke, 2003 m. balandžio 28 d.–gegužės 9 d. Ženevoje ir 2004 m. balandžio 26 d.–gegužės 7 d. Niujorke.
- (8) 1997 m. balandžio 29 d. Taryba priėmė Bendruosius veiksmus 97/288/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio skatinant su branduolinėmis medžiagomis susijusio eksporto kontrolės skaidrumą<sup>(3)</sup>.
- (9) 2004 m. gegužės 17 d. Taryba priėmė Bendruosius veiksmus 2004/495/BUSP dėl paramos TATENA veiklai pagal jos Branduolinio saugumo programą ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją<sup>(4)</sup>.
- (10) 2004 m. birželio 1 d. Taryba priėmė pranešimą dėl Saugumo iniciatyvos prieš masinio naikinimo ginklų platinimą rėmimo.
- (11) Buvo pasirašytas Europos atominės energijos bendrijai (Euratomui) priklausančių branduolinio ginklo neturinčių valstybių, Euratomo ir Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) sudaryto patikrinimo susitarimo Papildomas protokolai, Prancūzijos, Euratomo ir TATENA susitarimo dėl saugos garantijų Papildomas protokolai bei Jungtinės Karalystės, Euratomo ir TATENA susitarimo dėl saugos garantijų Papildomas protokolai, kurie įsigaliojo 2004 m. balandžio 30 d.
- (12) Atsižvelgiant į 2000 m. peržiūros konferencijos rezultatus ir 2005 m. NPS peržiūros konferencijos parengiamojo komiteto trijų posėdžių diskusijas bei į dabartinę padėtį, reikėtų atnaujinti ir toliau plėtoti Bendrojoje pozicijoje 2000/297/BUSP išdėstytus tikslus bei pagal jos nuostatas vykdomas iniciatyvas,

<sup>(1)</sup> OL L 302, 2003 11 20, p. 34.

<sup>(2)</sup> OL L 97, 2000 4 19, p. 1.

<sup>(3)</sup> OL L 120, 1997 5 12, p. 1.

<sup>(4)</sup> OL L 182, 2004 5 19, p. 46.

PRIĖMĖ ŠIĄ BENDRAJĄ POZICIJĄ:

### 1 straipsnis

Europos Sąjungos tikslas – remiantis Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo (NPS) Šalių 2005 m. peržiūros konferencijos sėkmingus rezultatus, stiprinti tarptautinį branduolinio ginklo neplatavimo režimą.

### 2 straipsnis

Siekdama 1 straipsnyje nustatyto tikslo, Europos Sąjunga:

a) prisideda prie NPS veikimo struktūrinės ir subalansuotos peržiūros 2005 m. peržiūros konferencijoje, įskaitant valstybių, kurios yra šios Sutarties Šalys, įsipareigojimų įgyvendinimo peržiūrą bei sričių, kuriose reikėtų toliau siekti pažangos ateityje, ir priemonių, kuriomis reikėtų tai daryti, nustatymą;

b) padeda priimti bendrą sutarimą remiantis NPS nustatyta sistema, remdama 1995 m. peržiūros ir pratęsimo konferencijoje priimtus sprendimus ir rezoliuciją bei 2005 m. NPS peržiūros konferencijos galutinį dokumentą, atsižvelgdama į dabartinę padėtį ir, be kitų dalykų, skatindama šiuos svarbiausius veiksmus:

- 1) dėti pastangas, kad būtų išlaikytas NPS vientisumas ir pagerintas jos įgyvendinimas;
- 2) pripažinti, kad NPS yra unikali ir nepakeičiama daugiašalė priemonė, skirta išlaikyti ir sustiprinti tarptautinę taiką, saugumą ir stabilumą, kadangi joje nustatyta teisinė sistema, skirta užkirsti kelią branduolinio ginklo platinimo augimui ir toliau kurti patikrinimo sistemą, garantuojančią, kad branduolinio ginklo neturinčios valstybės branduolinę energiją naudotų tik taikiems tikslams, ir kadangi ji yra svarbiausias dokumentas, kuriuo remiantis siekiama branduolinio nusiginklavimo pagal jos VI straipsnį;
- 3) siekti visuotinio prisijungimo prie NPS;
- 4) pabrėžti, jog neabejotinai būtina užtikrinti, kad visos valstybės, kurios yra NPS Šalys, visiškai laikytųsi visų NPS nuostatų;
- 5) raginti visas valstybes, kurios nėra NPS Šalys, priimti neplatavimo ir nusiginklavimo įsipareigojimus bei tapti branduolinio ginklo neturinčiomis NPS Šalimis;
- 6) pripažinti, kad po 2000 m. peržiūros konferencijos buvo rimtų branduolinio ginklo platinimo atvejų;

7) pabrėžti, jog būtina sustiprinti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos – galutinio arbitro – vaidmenį, kad ji galėtų, laikydama Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) statuto, imtis tinkamų veiksmų, kai nevykdomi NPS įsipareigojimai, įskaitant saugos garantijų taikymą;

8) atkreipti dėmesį į NPS nutraukimo galimą poveikį tarptautinei taikai ir saugumui. Skatinti patvirtinti priemones, skirtas atgrasyti Šalis nutraukti šią Sutartį;

9) reikalauti sustabdyti bendradarbiavimą branduolinėje srityje, kai TATENA negali pateikti reikiamų garantijų, kad tos valstybės branduolinė programa yra skirta tik taikiems tikslams, kol agentūra įgis galimybę pateikti tokias garantijas;

10) raginti Artimųjų Rytų valstybes sukurti regione veiksmingai patikrinamą teritoriją be branduolinio ginklo ir kitų masinio naikinimo ginklų bei jų pristatymo sistemų, laikantis 1995 m. peržiūros ir pratęsimo konferencijoje priimtos rezoliucijos dėl Artimųjų Rytų;

11) atsižvelgiant į tai, kad Europos saugumas yra susijęs su Viduržemio jūros regiono saugumu, teikti didžiausią pirmenybę branduolinio ginklo neplatavimo režimo įgyvendinimui šiame regione;

12) pripažinti teritorijų be branduolinio ginklo svarbą taikai ir saugumui, remiantis atitinkamo regiono valstybių tarpusavyje laisvai sudarytais susitarimais;

13) pabrėžti būtinybę imtis visų veiksmų, kad būtų užkirstas kelias branduolinio terorizmo pavojui, susijusiam su tuo, kad teroristai gali turėti galimybę naudoti branduolinius ginklus arba medžiagas, kurios galėtų būti panaudotos gaminant branduolinius sprogstamuosius įtaisus, ir šiomis aplinkybėmis pabrėžti būtinybę laikytis įsipareigojimų pagal Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1540 (2004). Raginti sustiprinti didelio aktyvumo radioaktyvių šaltinių saugumą. Remti „Didžiojo aštuoneto“ ir TATENA veiksmus šioje srityje;

14) pripažinti, kad atsižvelgiant į padidėjusią branduolinio ginklo platinimo ir terorizmo grėsmę, reikėtų patvirtinti Saugumo iniciatyvą prieš branduolinio ginklo platinimą, Pasaulinę grėsmių mažinimo iniciatyvą ir „Didžiojo aštuoneto“ visuotinės partnerystės iniciatyvą;

15) skatinti visuotinį prisijungimą prie susitarimų dėl visapusiškų saugos garantijų ir papildomų protokolų;

- 16) pripažinti, kad susitarimai dėl visapusiškų saugos garantijų ir papildomi protokolai turi atgrasinti poveikį branduolinio ginklo platinimui ir yra dabartinis patikrinimo standartas, bei toliau dėti pastangas, kad būtų geriau nustatomi NPS įsipareigojimų pažeidimai;
- 17) dėti pastangas, kad TATENA Valdytojų taryba dabartiniu patikrinimo standartu pripažintų susitarimų dėl visapusiškų saugos garantijų ir papildomo protokolo sudarymą;
- 18) pabrėžti TATENA unikalų vaidmenį tikrinant, kaip valstybės laikosi savo branduolinio ginklo neplatinimo įsipareigojimų, jų prašymu padėti joms didinti branduolinių medžiagų ir įrenginių saugumą bei raginti valstybes remti Agentūrą;
- 19) pripažinti, kaip svarbu tinkamai ir veiksmingai kontroliuoti eksportą, laikantis Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1540 (2004) ir remiantis NPS III straipsnio 2 dalimi;
- 20) nacionaliniu lygmeniu įgyvendinti veiksmingą eksporto, tranzito, perkrovimo ir reeksporto kontrolę, įskaitant atitinkamą su tuo susijusių įstatymų ir kitų teisės aktų taikymą;
- 21) įgyvendinti veiksmingas baudžiamąsias sankcijas, siekiant atgrasinti nuo neteisėto eksporto, tranzito, tarpininkavimo, prekybos ir susijusio finansavimo, pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1540 (2004);
- 22) skatinti Zanger komitetą ir Branduolinę tiekėjų grupę pasidalinti eksporto kontrolės patirtimi, kad visos valstybės galėtų remtis Zanger komiteto priemonėmis ir Branduolinės tiekėjų grupės (BTG) gairėmis;
- 23) atkreipti dėmesį į būtinybę kuo greičiau patobulinti BTG gaires, suderinant jas su naujais ginklų neplatinimo uždaviniais;
- 24) raginti valstybes, kurios yra Branduolinių medžiagų fizinės apsaugos konvencijos Šalys, stengtis kuo greičiau sudaryti iš dalies pakeistą Konvenciją;
- 25) pripažinti valstybių, kurios yra NPS Šalys, teisę branduolinę energiją naudoti taikiems tikslams remiantis jos IV straipsniu ir deramai laikantis jos I, II ir III straipsnių;
- 26) pabrėžti nuolatinio tarptautinio bendradarbiavimo svarbą stiprinant branduolinį saugumą, atliekų tvarkymo saugumą ir radiacinę saugą bei raginti prie atitinkamų konvencijų neprisijungusias valstybes kuo greičiau tai padaryti ir visiškai įgyvendinti dėl to prisiimtus įsipareigojimus;
- 27) pažymėti, kad valstybės, kurios yra NPS Šalys, gali pasinaudoti branduoline energija taikiems tikslams, įskaitant elektros energijos gamybos, pramonės, sveikatos apsaugos ir žemės ūkio srityse;
- 28) skatinti apibrėžti naudojimosi paslaugomis, susijusiomis su branduoliniu kuru, arba to kuro naudojimo garantijas, atsižvelgiant į atitinkamas sąlygas;
- 29) atkreipti dėmesį į TATENA ekspertų grupės ataskaitą dėl daugiašalio požiūrio į branduolinio kuro ciklą ir skatinti, kad TATENA kuo greičiau pradėtų jo peržiūrą;
- 30) pripažįstant, kad pasibaigus šaltajam karui branduolinė ginkluotė sumažėjo, pabrėžti būtinybę globaliai sumažinti ginklų arsenalus siekiant laipsniško, sistemingo branduolinio nusiginklavimo pagal NPS VI straipsnį ir šiomis sąlygomis palankiai įvertinti tai, kad 2003 m. Rusijos Federacija ir Jungtinės Amerikos Valstijos ratifikavo Maskvos sutartį, pabrėžiant būtinybę dar labiau sumažinti jų arsenalus;
- 31) pabrėžti būtinybę įgyvendinti Rusijos ir Amerikos Prezidentų atitinkamai 1991 m. ir 1992 m. paskelbtas deklaracijas dėl jų nestrateginės branduolinės ginkluotės atsargų vienašalio sumažinimo ir paraginti visas nestrateginių branduolinių ginklų turinčias valstybes prisijungti prie bendro ginklų kontrolės ir nusiginklavimo proceso, siekiant juos sumažinti ir likviduoti;
- 32) pripažinti, kad negrįžtamumo principo taikymas visoms priemonėms branduolinio nusiginklavimo ir ginklų kontrolės srityje yra indėlis į tarptautinės taikos, saugumo ir stabilumo išlaikymą ir stiprinimą atsižvelgiant į šias sąlygas;
- 33) pripažinti, kad branduoliniam nusiginklavimui yra svarbios branduolinių ginklų sunaikinimo ir likvidavimo bei skiliųjų medžiagų likvidavimo programos, kaip nustatyta „Didžiojo aštuoneto“ visuotinę partnerystę;

- 34) toliau dėti pastangas užtikrinant skaidrumą, savanorišką pasitikėjimą kuriančią priemonę, skirtą tolesnei nusiginklavimo pažangai remti;
- 35) kadangi Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartis yra pagrindinė branduolinio nusiginklavimo ir branduolinio ginklo neplatinimo režimo dalis ir siekiant besąlygiško jos įsigaliojimo kuo greičiau, raginti valstybes, ypač išvardintas II priede, nedelsiant ir besąlygiškai pasirašyti ir ratifikuoti šią Sutartį, o laukiant šios Sutarties įsigaliojimo, raginti visas valstybes laikytis moratoriumo ir susilaikyti nuo visų veiksmų, kurie prieštarautų Sutartyje nustatytiems įsipareigojimams ir jos nuostatomis. Pabrėžti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos Parengiamosios komisijos darbo svarbą ir aktyviai remti Sutartį ratifikavusių valstybių, įpareigotų skatinti visuotinę prisijungimą prie šios Sutarties, specialiųjų atstovų darbą;
- 36) dar kartą kreiptis į nusiginklavimo konferenciją, kad nedelsiant būtų pradėta rengti ir kuo greičiau sudaryta nediskriminacinė, visuotinai taikoma Sutartis, kuria būtų uždrausta gaminti skiliąsias medžiagas branduolinių ginklų arba kitų branduolinių sprogstamųjų įtaisų gamybai, netaikant išankstinių sąlygų ir atsižvelgiant į specialaus koordinatoriaus ataskaitos esmę bei joje numatytą mandatą bei, laukiant šios Sutarties įsigaliojimo, raginti visas valstybes paskelbti ir išlaikyti branduoliniams ginklams ar kitiems branduoliniams sprogstamiesiems įtaisams skirtų skiliųjų medžiagų gamybos moratoriumą. ES palankiai vertina penkių branduolinių ginklų turinčių valstybių žengtą žingsnį paskelbti tokį moratoriumą;
- 37) raginti visas atitinkamas valstybes imtis tinkamų praktinių priemonių, siekiant sumažinti atsitiktinio branduolinio karo pavojų;
- 38) siekti peržiūrėti branduolinio ginklo neturinčių valstybių, kurios yra NPS Šalys, saugumo garantijų klausimą;
- 39) raginti branduolinių ginklų turinčias valstybes dar kartą patvirtinti esamas saugumo garantijas, kurias Jungtinių Tautų Saugumo Komitetas nurodė savo Rezoliucijoje Nr. 948 (1995), bei pasirašyti ir ratifikuoti atitinkamus protokolus dėl teritorijų be branduolinio ginklo, parengtus po reikalingų konsultacijų, pripažįstant, kad tose teritorijose taikomos Sutartimis grindžiamos saugumo garantijos;
- 40) pabrėžti visuotinio nusiginklavimo būtinumą;
- 41) pabrėžti, kad būtinas visuotinis prisijungimas prie Konvencijos dėl bakteriologinių ir toksinių ginklų,
- Konvencijos dėl cheminio ginklo bei konvencijų, priemonių ir iniciatyvų, kuriomis prisidedama prie įprastinės ginkluotės kontrolės, ir jų įgyvendinimas;
- 42) skatinti visuotinę prisijungimą prie Hagos elgesio kodekso prieš balistinių raketų platinimą ir veiksmingą jo įgyvendinimą;
- 43) stengtis išspręsti regioninio stabilumo ir saugumo problemas bei konfliktus, kurių priežastys dažnai glūdi ginklavimosi programose.

### 3 straipsnis

Europos Sąjungos veiksmai, įgyvendinant 2 straipsnį, apima:

- a) tam tikrais atvejais pirmininkaujančios valstybės narės demaršus, laikantis Europos Sąjungos sutarties 18 straipsnyje nustatytų sąlygų, siekiant skatinti visuotinę prisijungimą prie NPS;
- b) pirmininkaujančios valstybės narės demaršus, laikantis Europos Sąjungos sutarties 18 straipsnio, skirtus valstybėms, kurios yra NPS Šalys, siekiant jas paraginti remti 2 straipsnyje išdėstytus tikslus;
- c) siekimą, kad valstybės narės susitartų dėl pasiūlymų esminiais klausimais projektu, kurie Europos Sąjungos vardu turėtų būti pateikti svarstyti valstybėms, kurios yra NPS Šalys, ir galėtų būti 2005 m. NPS peržiūros konferencijos sprendimų pagrindas;
- d) pirmininkaujančios valstybės narės visuotinio svarstymo ir trijų pagrindinių komitetų debatų metu paskelbtus Europos Sąjungos pareiškimus.

### 4 straipsnis

Ši bendroji pozicija įsigalioja jos priėmimo dieną.

### 5 straipsnis

Ši bendroji pozicija skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Liuksemburge, 2005 m. balandžio 25 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. ASSELBORN